

KENMERKEN VAN EXTENSIEVE GLASTUINBOUWBEDRIJVEN

Jan Nienhuis

De landelijke overheid heeft besluiten genomen voor liberalisering van zowel de markt voor aardgas als de markt voor elektriciteit. De wetten op beide terreinen zijn aangenomen door het parlement. Voor de verbruikers boven 1 miljoen m³ gas per jaar zal de overgang naar een geliberaliseerde markt plaatsvinden op 1 januari 2002. Voor de verbruikers tot 1 miljoen m³ gas per jaar gaat dit in per 1 januari 2004. De aardgasprijs voor de glastuinbouwbedrijven zal door de nieuwe tariefstructuur, het Commodity Diensten Systeem (CDS), stijgen. Binnen het CDS is het maximum gasverbruik per uur van grote invloed op de prijs en kosten van aardgas. Vooral de extensieve of lichtverwarmde bedrijven hebben een onregelmatig gasverbruik en zullen dus met hogere kosten worden geconfronteerd. Het LEI heeft een analyse gemaakt van de bedrijfsstructurele kenmerken van die extensieve glastuinbouwbedrijven. Daarbij is met name gelet op de kenmerken die relevant zijn in relatie tot de maatregelen die men kan treffen om de pieken in het gasverbruik af te vlakken (anticipatiemogelijkheden). Invervolgonderzoek wordt het bedrijfseconomisch perspectief van de anticipatiemogelijkheden doorgerekend en wordt vastgesteld welke mogelijkheden de belangrijkste zijn voor de lichtverwarmde (extensieve) bedrijven.

Verschillen in kasttemperatuur

Er zijn tussen bedrijven grote verschillen in de kasttemperatuur in de winterperiode. In de groenteteelt (energie-extensieve teelten) is sprake van een driedeling. De eerste groep bedrijven houdt de gewassen in de winterperiode minimaal vorstvrij (>0°C), de tweede groep houdt de temperatuur op 5 tot 8°C en de derde groep rond de 10°C.

Bij de snijbloemeteelt wordt over het algemeen in de winterperiode een hogere kasttemperatuur aangehouden dan bij de groenteteelt. Globaal kan een indeling gemaakt worden in 2 groepen: een groep die rond de 10°C zit en een groep die een gemiddelde temperatuur aanhoudt van 12 tot 15°C.

Ook bij de perk- en potplanten is een tweedeling te zien in de kasttemperatuur die aangehouden wordt in de winterperiode: de ene groep loopt tot ongeveer 10°C en de andere tussen 10 en 16°C.

Oude glasopstanden

De gemiddelde leeftijd van de glasopstanden op de extensieve bedrijven is hoog. Van de totale groep glasgroentebedrijven is ongeveer een kwart van het glasareaal gemiddeld van na 1990, maar bij de extensieve bedrijven is alles gemiddeld van voor die datum (tabel 1). Bijna 60% van de extensieve bedrijven heeft een gemiddeld bouwjaar van voor 1980 en ruim 40% van de bedrijven heeft een gemiddeld bouwjaar in de periode 1980 tot 1990.

Bij de snijbloemen heeft ruim 10% van de bedrijven een gemiddeld bouwjaar van na 1990. Het zwaartepunt van het areaal stamt van begin jaren tachtig. Daarmee is het bouwjaar iets recenter dan van de intensieve snijbloementelers. Waar bij de totale groep bloementelers 40% van het areaal gemiddeld van voor 1980 is, gaat het bij de extensieve bedrijven om slechts 20%. De potplantenbedrijven kunnen verdeeld worden in 70% met een bouwjaar van tussen 1980 en 1990, geen enkele bedrijf na 1990 en 24% tussen 1970 en 1980 met 6% van voor 1970.

Tabel 1 Verdeling van het glasareaal naar bouwjaar bedrijf per subsector zowel voor alle glastuinbouwbedrijven als voor extensieve glastuinbouwbedrijven (%)

Gemiddeld bouwjaar bedrijf	Alle glasbedrijven (1996)			Extensieve bedrijven (1998)		
	groenten	bloemen	potplanten	groenten	bloemen	potplanten
T/m 1970	7	7	8	15	4	6
1971-1980	29	32	38	42	13	24
1981-1985	18	15	16	27	48	35
1986-1990	23	33	27	16	22	35
Na 1990	23	13	11	0	13	0
Totaal	100	100	100	100	100	100

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Andere bedrijfskenmerken

Veel bedrijven, zeker bij de bloemen en potplanten, hebben naast de ketel ook heteluchtkachels. Op de bloemen en potplantenbedrijven wordt twee keer zoveel gestookt als op de groentebedrijven. De groentebedrijven hebben bijna geen energieschermen; bij de bloemen en potplanten is op meer dan 50% van het areaal een scherm geïnstalleerd. Daarnaast is de pothoogte van de oude(re) kassen gemiddeld genomen laag, hierdoor is het vaak niet mogelijk een beweegbaar scherm te installeren.

Een kwart van de bedrijven beschikt niet over een klimaatcomputer, zodat het voor hen niet mogelijk is temperatuurintegratie toe te passen, beweegbare schermen te gebruiken of warmteopslag te realiseren. Door de aanschaf van een klimaatcomputer kunnen deze anticipatiemogelijkheden in beeld komen.

Stomen gebeurt op de groentebedrijven door een ketel te huren. Voor de snijbloemenbedrijven is een huurketel moeilijk in te plannen omdat vaak in gedeelten wordt gestoomd. Wanneer er geen buisverwarming is, dus geen ketelinstallatie, dan is warmteopslag met een buffer niet mogelijk.

Meer informatie:

'Bedrijfsstructurele kenmerken extensieve glastuinbouwbedrijven in relatie tot liberalisering aardgasmarkt.'